

De mentale gesteldheid van de familierechercheur. Een onderzoek naar werkgerelateerde stress en secundaire posttraumatische groei binnen een bijzondere groep politieambtenaren (2015). L.J.A. Bollen, M.C. Saan, M.J.J. Kunst, B.W.C. Zwirs, K.F. Kuijpers (Universiteit Leiden). Politiewetenschap 80

Doelstelling

In kaart brengen in welke mate familierechercheurs werkgerelateerde stress en secundaire posttraumatische groei ervaren en welke factoren hiermee samenhangen.

Onderzoeksvragen

1. In welke mate kampen familierechercheurs met werkgerelateerde stress, waaronder secundaire traumatische stress, burn-out en compassiemoeheid?
2. In welke mate ervaren familierechercheurs secundaire posttraumatische groei?
3. Welke persoons- en werkgerelateerde factoren hangen samen met werkgerelateerde stress onder familierechercheurs?
4. Welke persoons- en werkgerelateerde factoren hangen samen met secundaire posttraumatische groei onder familierechercheurs?
5. In hoeverre zijn bepaalde basisvoorzieningen, zoals een selectie- en intake-traject, een coördinator familierechercheurs, ondersteuning in de vorm van een *mental check-up* en een piketregeling, aanwezig in een bepaalde politieregio?
6. Welke aanbevelingen kunnen volgens familierechercheurs zelf worden gedaan ten aanzien van de opleiding tot familierechercheur, de ondersteuning door leidinggevend en de aanwezigheid van bepaalde basisvoorzieningen?

Methoden van onderzoek

interviews en vragenlijsten onder 250 familierechercheurs

Samenvatting

De meeste familierechercheurs ervaren ondanks hun soms emotioneel belastende en ingrijpende werk weinig tot geen psychische problemen door hun werk. De contacten met slachtoffers en nabestaanden hebben eerder in sommige gevallen een positief effect op hun welbevinden. Dit blijkt uit dit onderzoek naar de taken, werkzaamheden en emotionele belasting die de taak van familierechercheur met zich meebrengt.

De aanslag tijdens Koninginnedag in Apeldoorn, de Tripoli-vliegramp, de Amsterdamse Zedenzaak, de schietpartij in Alphen aan den Rijn, de ramp met vlucht MH17 en niet te vergeten de talloze ernstige geweldsdelicten die dagelijks het nieuws beheersen. In de nasleep van dit soort verschrikkelijke gebeurtenissen spelen familierechercheurs een cruciale rol in het contact tussen de slachtoffers of hun nabestaanden en politie en justitie. Tijdens dit contact worden familierechercheurs geconfronteerd met heftige en vaak zeer confronterende emoties. De onderzoekers hebben bekeken welke impact dit heeft op hun eigen emotionele gesteldheid.

Onder 250 familierechercheurs zijn semi-gestructureerde interviews afgenomen. De respondenten waren werkzaam binnen verschillende regio's verspreid over heel Nederland. Tijdens de interviews is hen gevraagd naar de emotionele belasting van het werk als familierechercheur en de positieve aspecten van dit werk. Daarnaast is hen gevraagd hun mening te geven over de manier waarop het werk als familierechercheur binnen hun regio is georganiseerd. Bovendien zijn vragenlijsten afgenomen om te bezien in hoeverre zij – ten gevolge van hun werkzaamheden als familierechercheur – secundaire posttraumatische stress en groei ervaren. Secundaire posttraumatische stress is een negatief psychisch gevolg van het werken met slachtoffers van traumatische gebeurtenissen en hun nabestaanden.

Secundaire posttraumatische groei betreft de positieve gevolgen die hulpverleners en andere professionals aan hun contacten met slachtoffers kunnen ontleen. Nog niet eerder zijn deze twee typen gevolgen onderzocht onder familierechercheurs.

Dat het goed gaat met deze beroepsgroep is een verrassende bevinding, zeker gezien de aandacht die er de laatste jaren is voor beroepsgerelateerde stress en andere werkgerelateerde problemen onder politieagenten. Het is mogelijk dat bij deze functie sprake is van een sterkere mate van (zelf)selectie: politiefunctionarissen die niet weerbaar genoeg zijn en over te weinig gezonde copingstrategieën beschikken om de stressvolle situaties waarmee je als familierechercheur te maken kunt krijgen, het hoofd te bieden, zullen zich wellicht minder snel uit eigen beweging voor deze functie opgeven. Bovendien zullen politiemensen die ongeschikt zijn voor de functie van familierechercheur in veel gevallen niet door het selectie- en intake-traject heen komen.

De functie van familierechercheur is nog steeds in ontwikkeling. Volgens de ondervraagde familierechercheurs valt op organisatorisch gebied dan ook nog de nodige winst te boeken. Zo is het nog niet overal mogelijk om een *mental check-up* te ondergaan en kan de ondersteuning door leidinggevendenden nog verbeterd worden.